

ISSN 1999-4214 (print)
ISSN 2957-5095 (online)

ЕУАЗИЯ ГУМАНИТАРЛЫҚ ИНСТИТУТЫНЫҢ

ХАБАРШЫСЫ

ВЕСТНИК

ЕВРАЗИЙСКОГО
ГУМАНИТАРНОГО
ИНСТИТУТА

BULLETIN

OF THE EURASIAN HUMANITIES
INSTITUTE

№4/2022

Жылына 4 рет шығады
2001 ж. шыға бастаған

Выходит 4 раза в год
Начал издаваться с 2001 г.

Published 4 times a year
Began to be published in 2001

Астана, 2022

Бас редактор **Дауренбекова Л.Н.**
Еуразия гуманитарлық институтының доценті, филология ғылымдарының кандидаты,
Астана, Қазақстан

Жауапты редактор **Алимбаев А.Е.**
Еуразия гуманитарлық институтының доценті, философия докторы (PhD)
Астана, Қазақстан

Редакция алқасы

Аймұхамбет Ж.Ә.	филология ғылымдарының докторы, профессор, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан
Ақтаева К.	филология ғылымдарының докторы, профессор, А. Мицкевич атындағы Польша университеті, Познань, Польша
Әбсадық А.А.	филология ғылымдарының докторы, профессор, А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Қостанай, Қазақстан
Бредихин С.Н.	филология ғылымдарының докторы, профессор, Солтүстік Кавказ федералды университеті, Ставрополь, РФ
Гайнуллина Ф.А.	филология ғылымдарының кандидаты, доцент Ә. Бөкейхан атындағы университеті, Семей, Қазақстан
Ермекова Т.Н.	филология ғылымдарының докторы, профессор, Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан
Есиркепова К.Қ.	филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, Қостанай, Қазақстан
Жүсіпов Н.Қ.	филология ғылымдарының докторы, профессор, Торайғыров университеті, Павлодар, Қазақстан
Курбанова М.М.	филология ғылымдарының докторы, профессор, Алишер Навои атындағы Ташкент мемлекеттік өзбек тілі мен әдебиеті университеті, Ташкент, Өзбекстан
Қамзабек Д.	ҚР ҰҒА академигі, филология ғылымдарының докторы, профессор, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан
Құрышжан Ә.	филология ғылымдарының кандидаты, профессор, Ханкук шетелтану университеті, Сеул, Оңтүстік Корея
Онер М.	философия докторы (PhD), профессор, Эгей университеті, Измир, Туркия
Пименова М.В.	филология ғылымдарының докторы, профессор, Шет ел тілдері институты, Санкт-Петербург, РФ
Сайфулина Ф.С.	филология ғылымдарының докторы, профессор, Қазан федералды университеті, Қазан, Татарстан, РФ

Редакцияның мекенжайы: 010009, Астана қ., Жұмбаев даңғ., 4
Телефон/факс: (7172) 561 933; E-mail: eagi.vestnik@gmail.com, Сауім: ojs.egi.kz

Еуразия гуманитарлық институтының Хабаршысы.

Меншіктенуші: «Еуразия гуманитарлық институты»

Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінде қайта есепке қойылды. Тіркеу № KZ92VPY00046970 17.03.2022

Басуға 30.11.2022ж. қол қойылды. Пішімі 60*84 1\8. Қағаз офсеттік Көлемі.

БТ. Таралымы 200 дана. Бағасы келісім бойынша. Тапсырыс № 89

«Ақтаев У.Е.» баспасында басылып шықты

© Еуразия гуманитарлық институты

Главный редактор **Дауренбекова Л.Н.**
Кандидат филологических наук, доцент Евразийского гуманитарного института,
Астана, Казахстан

Ответственный редактор **Алимбаев А.Е.**
Доктор философии (PhD), доцент Евразийского гуманитарного института,
Астана, Казахстан

Редакционная коллегия

Аймухамбет Ж.А.	доктор филологических наук, профессор, ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан
Актаева К.	доктор филологических наук, профессор, университет имени Адама Мицкевича, Познань, Польша
Абсадық А.А.	доктор филологических наук, профессор, Костанайский региональный университет имени А. Байтурсынова, Костанай, Казахстан
Бредихин С.Н.	доктор филологических наук, профессор, Северо-Кавказский федеральный университет, Ставрополь, РФ
Гайнуллина Ф.А.	кандидат филологических наук, доцент университет имени А. Бокейхана, Семей, Казахстан
Ермекова Т.Н.	доктор филологических наук, профессор, Казахский национальный женский педагогический университет, Алматы, Казахстан
Есиркепова К.К.	кандидат филологических наук, профессор, Костанайский региональный университет имени А. Байтурсынова, Костанай, Казахстан
Жусипов Н.К.	доктор филологических наук, профессор, Торайгыров университет, Павлодар, Казахстан
Курбанова М.М.	доктор филологических наук, профессор, Ташкентский государственный университет узбекского языка и литературы имени Алишера Навои, Ташкент, Узбекистан
Камзабек Д.	академик НАН РК, доктор филологических наук, профессор, ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан
Курышжан А.	кандидат филологических наук, профессор, Университет иностранных языков Ханкук, Сеул, Южная Корея
Онер М.	доктор философии (PhD), профессор, Эгейский университет, Измир, Турция
Пименова М.В.	доктор филологических наук, профессор, Институт иностранных языков, Санкт-Петербург, РФ
Сайфулина Ф.С.	доктор филологических наук, профессор, Казанский федеральный университет, Казань, Татарстан, РФ

Адрес редакции: 010009, г. Астана., пр. Жумабаева, 4
Телефон/факс: (7172) 561 933; E-mail: eagi.vestnik@gmail.com, Сайт: ojs.egi.kz

Вестник Евразийского гуманитарного института.
Собственник: «Евразийский гуманитарный институт».
Министерством информации и общественного развития Республики Казахстан Комитет информации постановлено на
переучет № KZ92VPY00046970 17.03.2022
Подписано в печать 30.11.2022ж. Формат 60*84 1/8. Бум.
Типогр. Тираж 200. Цена согласовано. Заказ № 89
Напечатано в издательстве «У.Е. Актаева»

Chief Editor **Daurenbekova L.N.**

*Candidate of Philological Science, Associate Professor of the Eurasian Humanities Institute,
Astana, Kazakhstan*

Editor-in-Chief **Alimbayev A.E.**

*Doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor of the Eurasian Humanities Institute,
Astana, Kazakhstan*

Editorial Board

- Aimuhambet Zh.A.** Doctor of Philological Sciences, Professor, L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan
- Aktayeva K.** Doctor of Philological Sciences, Professor, Poznan Adam Mitskevich University, Poznan, Poland
- Absadyk A.A.** Doctor of Philological Sciences, Professor, Kostanay Regional University named after A.Baitursynov, Kostanay, Kazakhstan
- Bredikhin S.N.** Doctor of Philological Sciences, Professor, North-Caucasus Federal University, Stavropol, RF
- Гайнуллина Ф.А.** Candidate of Philological Sciences, Associate Professor Alikhan Bokeikhan University, Semey, Kazakhstan
- Yermekova T.N.** Doctor of Philological Sciences, Professor, Kaz. National Women's Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan
- Yesirkepova K.K.** Candidate of Philological Sciences, Professor, Kostanay Regional University named after A.Baitursynov, Kostanay, Kazakhstan
- Zhusipov N.K.** Doctor of Philological Sciences, Professor, Toraighyrov University, Pavlodar, Kazakhstan
- Kurbanova M.M.** Doctor of Philological Sciences, Professor, Tashkent State University of the Uzbek Language and Literature named after Alisher Navoyi, Tashkent, Uzbekistan
- Kamzabek D.** Academician of NAS RK, Doctor of Philological Sciences, Professor, L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan
- Kuryshzhan A.** Candidate of Philological Sciences, Professor, Hankuk University of Foreign Studies Seoul Korea
- Oner M.** Doctor of Philological (PhD), Professor, Aegean University, Izmir, Turkey
- Pimenova M.V.** Doctor of Philological Sciences, Professor, Foreign Languages Institute, St-Petersburg, RF
- Seifullina F.S.** Doctor of Philological Sciences, Professor, Kazan Federal University, Kazan, Tatarstan, RF

*Editorial address: 010009, Astana., 4, Prospect
Zhumabayev Tel/Fax: (7172) 561 933: E-mail:
eagi.vestnik@gmail.com, Caïm: ojs.egi.kz*

Bulletin of the Eurasian Humanities Institute.

Owner: «Eurasian Humanities Institute».

The Ministry of Information and Public Development of the Republic of Kazakhstan Information Committee decided to re-register No.KZ92VPY00046970 17.03.2022

Signed for printing 30.11.2022 Format 60*84 1/8. Paper.

Printing house Circulation 200. Price agreed. Order No. 89

Printed in the publishing house of «U.E. Aktaev»

©Eurasian Humanities Institute

МАЗМҰНЫ-СОДЕРЖАНИЕ-CONTENTS

ТІЛБІЛІМІ–ЯЗЫКОЗНАНИЕ – LINGUISTICS

ӘБДІРӘСІЛОВ Е.Қ., ДӘУРЕНБЕКОВА Л.Н., ЖУНИСОВА Ж.Ә.	Қуғын-сүргін (репрессия) тақырыбына қатысты терминдердің мазмұндық, құрылымдық ерекшеліктері.....	7
БЕГИМОВА Г.А., БАЙБОСЫН Ә.М.	Абай облысындағы түр-түс мәнді топонимдер.....	17
BISMILDINA D., KAMIEVAG., SANDYBAYEVA A.T.	History of television language research in kazakh linguistics.....	25
КЕНЖАЛИНҚ.К., БАЛТАБАЙ Д.Ә.	Кірме сөздердің семантикалық сипаты («шежіре-и теракиме» еңбегі негізінде).....	37
СЕРКЕБАЕВА Г.Ы., БОРАНБАЕВ С.Р.	«Кодекс куманикус» қолжазбасындағы үстеулердің лексика-грамматикалық сипаты.....	47
ТАУБАЛДИЕВ М.Е., ҚҰЛМАНОВ С.	Тіркесті терминдерді аудару мәселелері (Қазақ тележурналистика саласының материалдары негізінде).....	55
ТҰЯҚБАЕВА Р.Р., АШЕНОВА А.Т., ТОЙБЕКОВА С.Р.	Қазақ тілін үйретуде фольклордың маңызы.....	71
ЧУЛАКОВА З.У., ЖУРАВЛЕВА Е.А.	Принципы и способы формирования имени бренда (на примере наименований казахстанских брендов алкогольной продукции).....	81

ӘДЕБИЕТТАНУ – ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ – LITERATURE STUDIES

БАЙТАНАСОВА Қ.М., ҚАСЕН А.Т., СЕЙПУТАНОВА А.Қ.	Қазақ батырлық ертегілеріндегі «ғажайып туу» мотивінің қызметі.....	90
ЕРЛАНОВА А.Е.	Мәшһүр Жүсіптің ағартушылық бағыттағы өлеңдерінің поэтикасы.....	102
ЕРСАИНОВА А.Б.	Сәбит Мұқановтың әдеби – ғылыми шығармашылығы.....	110
ЖАМАНКОЗОВА А.Т., ЗАГАТОВА С.Б., ТУСУПБЕКОВА М.Ж.	Эмоциональная рефлексия как опыт эстетического анализа в романе А.Нурманова «Гибель кулана».....	118
ЖАНБЕРШИЕВА Ұ.Н., ОРАЛОВА Г.С.,	Сыр еліндегі киелі нысандар жайлы аңыздар.....	126
ЗНАКУЛАҮЕВ А.М., ТАКИРОВ S.U., СОҮЛЕМЕЗ О.	Historical discourse and allusion.....	134
ЖЕТІБАЙ Р.Қ.,	Ж. Нәжімеденов прозасындағы психологизм көрінісі	147

КЕНБАЕВА А.З., ПАНГЕРЕЕВ А.Ш., МАМБЕТОВА Г.Ж.	Функции топонимов в эпосе «Едиге» (на материале казахской, каракалпакской и татарской национальных версий).....	155
КУРМАНГАЛИЕВА Г.Т., КАРТАЕВА А.М.	Абайтану ғылымының қалыптасу тарихы.....	166
KRUGLIK J., KOBZHASSAROVA S.T., ZHUMSAKBAYEV A.T.	The principle of historicism in the works of A. Kekilbayev.....	173
SARSEMBAYEVA S., AITUGANOVA S.Sh	Poetics of the literary simulacrum.....	180

**ТІЛ ЖӘНЕ ӘДЕБИЕТТІ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ – МЕТОДИКА
ПРЕПОДАВАНИЯ ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ – METHODOLOGY OF
TEACHING LANGUAGE AND LITERATURE**

ЖОРОКПАЕВА М.Д., ОРАЛБЕКОВА А.А., ШАДИЕВА. Н.Х.	Медициналық жоо-да қазақ шетел студенттерін оқытудағы оқытушының кәсіби-педагогикалық қызметінің ерекшелігі.....	187
---	--	-----

ҒАЛЫМ. ТҮЛҒА. ҚАЙРАТКЕР

ДӘУРЕНБЕКОВА Л.Н.	Амангелді Құсайынұлының білім берудің ұлттық моделін қалыптастырудағы ұстанымы.....	198
-------------------	--	-----

Р.Р. ТҰЯҚБАЕВА¹

А.Т. АШЕНОВА²

С.Р. ТОЙБЕКОВА³

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан^{1,2,3}
(e-mail: rahmanberdina@mail.ru,¹altyn24.1975@mail.ru², toibiekova68@mail.ru³)

ҚАЗАҚ ТІЛІН ҮЙРЕТУДЕ ФОЛЬКЛОРДЫҢ МАҢЫЗЫ

Аңдатпа. Қандай да болмасын халықтың тілі, әдебиеті, мәдениеті туралы түсінік фольклордан бастау алатыны белгілі. Фольклор – халықтың мол әдеби мұрасы, сөз өнері, тұрмыс-тіршілігі, інжу-маржаны болып табылады. Онда ұлттық танымға байланысты ақпараттар, мағлұматтар молынан кездеседі. Бүгінгі жаһандану дәуірінде осы рухани мұраны жастар бойына қалай сіңіре аламыз, қалай жеткізе аламыз деген мәселеде «Қазақ тілі» сабағында фольклор үлгілерін пайдалану – білім алушылардың сөздік қорын, тіл байлығын, сөз қолданысы шеберлігін арттырып қана қоймай, танымдық тұрғыдан да ой-өрісін кеңейтіп, ұлттық тәрбие бағытында да зор маңызға ие бола алады.

Мақалада мемлекеттік тіл – қазақ тілін оқыту үдерісінде қазақ фольклорын қолдану әдістемесі туралы сөз болады. Сөйлеу әрекетінің оқылым, тыңдалым, айтылым, жазылым тапсырмаларында фольклорға байланысты ақпараттарды, мәліметтерді қолдану мүмкіндігі практикалық сабақ тұрғысынан талқыланады.

Әр сабақ барысында фольклордың білім алушыларға беретін танымдық, тәрбиелік қырлары туралы айтылады. Фольклордың мақал-мәтел, жұмбақ, жаңылтпаш үлгілеріне арналған тапсырма түрлерін типтік бағдарламадағы тақырыптарға сәйкес түрлендіре отырып қолдануға болады. Себебі, фольклордың бұл үлгілері көлемі жағынан ықшам, айтылуы жағынан ырғақты ұйқасқа құрыла отырып, тіл үйренушінің қабылдауына оңай әрі жеңіл болатындығымен ерекшеленеді. Мақал-мәтелдердің құрылысы жағынан ықшам және қарапайым болғаныменен, құрамындағы сөздік қор, тіл байлығы, білім алушының ой-өрісін дамытып, сөз қолданысын кеңейтуге, мәнерлі сөйлеуге үйретеді.

Фольклордың шағын жанрларының бірі – жұмбақты сабақ барысында қолдану, өкінішке орай, соңғы кезде сирек кездеседі. Сондықтан халық мұрасының бай қазынасын насихаттау мақсатында сабақта жұмбақтарды да көбірек беріп отырған жөн. Жұмбақтар адамның ой-өрісін дамытып, тұспалдап айтылған ойды анықтау барысында білім алушының дүниетанымын кеңейтеді, тілін байытады. «Қазақ тілі» сабағында мәтінге байланысты алынған фольклорлық үлгілер тақырыпты игеруге, оның мазмұнын аша түсуге көмектеседі.

Түйін сөздер: фольклор, ауыз әдебиеті, мақал, жұмбақ, сөздік қор.

Кіріспе. Бүгінгі білім беру саласындағы өзекті мәселенің бірі – мемлекеттік тілдің орыс тілді аудиторияда оқытылуы. Мемлекет тарапынан ұйымдастырылып жатқан бағдарламалар мен кешенді оқыту курстары бойынша бұл бағытта жұмыстар атқарылып, тәлім-тәрбиелік шаралар іске асырылып келеді. Жоғарғы оқу орындарында арнайы типтік бағдарлама негізінде «Қазақ тілі» сабағы міндетті пән ретінде оқытылып жүр.

Қазіргі жаһандану заманында бүкіл адамзат өмірінде өзгерістер орын алуда. Бұл жаһандану үдерісінде әр ұлт, әр мемлекет өз рухани, мәдени ұлттық құндылықтарын сақ-

тап қалуға тырысады. Ұлттық құндылықтарды сақтаудың басты көрсеткіші, ұлттық коды – тіл. Ұлттың тілі халықтың асыл мұрасы – фольклорлық үлгілерде көрініс тапқан. Даналық ой-өрісі жинақталған фольклорлық үлгілерді мемлекеттік тілді оқыту барысында пайдалану ақпараттық-танымдық білім беріп қана қоймай, ұлттық ерекшелігімізді, ұлттық бірегейлігімізді бағалауға, сақтауға тәрбиелейді.

Бұл мақалада мемлекеттік тілді оқыту барысында фольклорға байланысты ұсынылып отырған тапсырмалар «Қазақ тілін» оқытудың орта деңгейі (B1) және ортадан жоғары деңгейлеріне (B2-1) арналған типтік бағдарламасы негізіндегі тақырыптар бойынша беріліп отыр. Дегенмен, фольклордың мақал-мәтел, жұмбақ түрлерін қарапайым деңгейдегі (A1) мен базалық деңгейдегі (A2) білім алушыларына да ұсынуға болады. Кейде оқу үдерісінде кездесіп жүргендей бір топта әртүрлі деңгейдегі білім алушылар отырады. Соған байланысты тапсырмаларды деңгейге сай іріктеп, тақырыпқа сәйкестендіріп берудің маңызы зор.

Әдістеме және зерттеу әдістері. Тақырыпты зерттеу барысында фольклорға және қазақ тілін оқытуға байланысты әдістемелік еңбектерге сүйене отырып сипаттама, салыстырма әдісі, жинақтау, талдау әдістері негізге алынды.

Талқылау мен бақылау. «Тіл әрбір адамға қымбат болса, әрине, ұлт үшін де қымбат. Тілсіз ұлт тілінен айырылған ұлт дүниеде ұлт болып жасай алмақ емес. Ондай ұлт құрымақ. Ұлттың ұлт болуы үшін бірінші шарт – тілі болуы. Ұлтқа тілінен қымбат ешнәрсе болмасқа тиісті. Бір ұлттың тілінде сол ұлттың сыры, тарихы, тұрмысы, мінезі айнадай көрініп тұрады» [1, 218] Ұлт тілі әр мемлекеттің рухани байлығын сақтайтын, байытатын, ұрпақтан ұрпаққа жеткізетін асыл қазынасы десек, ғасырлар бойы сақталған фольклор үлгілері – мақал-мәтелдер, батырлар жыры, ертегілер, жұмбақ, жаңылтпаштарда ұлттық болмыс, ұлттық мінез, ұлт тарихы мен тыныс-тіршілігі көрініс табады. Сондықтан жас ұрпаққа ұлттық құндылықтарымызды сіңіру мақсатында «Қазақ тілі» сабағын оқытуда фольклордың үлгілерін пайдалану тиімді әрі маңызды болар еді. Себебі А.Байтұрсынұлы: «Мәдениет күшейеді – өнер-білім күшімен, өнер-білім күшейеді – оқумен. Оқу ісі сабақтас – әдебиетпен. Оқу әдебиетті күшейтеді, әдебиет оқуды күшейтеді. Оқу мен әдебиет бірін-бірі қолдап, бірін-бірі көтермелеп, бірін-бірін сүйейді» дегендей ұлттық даму, ұлттық өсу рухани сабақтастық негізінде жүретіні белгілі [2, 621].

Тіл ғылымының атасы, ұлт ұстазы А.Байтұрсынұлы «Оқушыға арналған материалдар аса түсінікті болуы шарт. Мәтін көрнекілік жағынан, танымдылық жағынан қазақ баласының ұғымына таныс және жақын болуы керек. Тілді оқытуда мақал-мәтелдер, нақыл сөздер, мысалдар, қызық әңгімелер маңызды орын алуы қажет. Тілді оқытуда тіл ұстартуға, көркемсөзге де ден қойғаны дұрыс» [3, 176] – деп, тіл үйрету барысында асыл мұрамызды көрнекілік, танымдық жағынан да пайдалану маңызды екенін сөз етеді. Ғалымның оқыту мәселесіне байланысты ХХ ғасыр басында айтқан бұл пікірі бүгінгі жаһандану кезеңінде де өте өзекті мәселе болып отырғанын байқаймыз.

Мемлекеттік тіл – ұлттық өркендеуіміздің тірегі. Мемлекеттік тіл – қазақ тілін оқыту тіл үйретудің бес деңгейлік принципіне негізделіп отырып жүргізіледі. Осы басты талапқа сәйкес орыс тілді аудиторияда әр деңгейдің мақсат-міндеттеріне, тіл үйренушілердің қабілеті мен тілдік білім дағдыларының ерекшеліктеріне қарай тілдік материал құрылымы мен мазмұны жағынан таңдап алынады.

Қазақ тілін оқыту үдерісінде негізгі құрал – мәтін болып табылады. Себебі лексика-грамматикалық жаттығулардың көбісі мәтіннен туындайды. Сондықтан мәтінді дұрыс таңдауға баса назар аудару керек. Мәтін берілетін тақырыптың мазмұнын аша алатындай, танымдық-ақпараттық сипаты мол мәліметтерді қамтығаны абзал.

Мәтін қалай таңдалады деген мәселеге келсек, «1. Мәтін мазмұны танымдық

тұрғыдан жазылуы керек; 2. Мәтін мазмұнындағы ақпараттар тіл үйренуші сұранысына, талабына сай болғаны керек; 3. Мәтін мазмұны өзекті мәселелерге құрылғаны жөн, дискуссиялық бағытты өрбітетіндей болуы керек; 4. Мәтін ситуациялы, қызықтылығымен де құнды» болатынын негізге алған жөн [4, 185].

Мәтін таңдаудағы келесі бір өлшем – көлем мәселесі. Осы мәтін таңдау мәселесінде тіл үйретудің деңгейіне қарай көлемін ескеруіміз қажет болады. Бұл тұста сүйенетін Қазақстан Республикасының мемлекеттік стандартында: «Қазақстан Республикасының мемлекеттік стандарты ортадан жоғары В2 деңгейі үшін 200-300 сөзді қамтитын диалог пен монолог болуын міндеттейді. Ал сол тілдік деңгейде таныс емес сөздер жиынтығы 10%- дан аспауы тиіс» [5, 8] делінген.

Мәтін типтік оқу бағдарламасы негізінде берілген тақырыптарға сәйкес таңдалады. Мәтін материалы ретінде ұлттық қазынамыз – фольклорлық мұраны да оқыту үдерісінде пайдалану сабақ мазмұнын ұлттық таным тұрғысынан түрлендіруге, тарихи дәстүріміз, өнеріміз бойынша ұлттық педагогикаға негізделген тәлімдік өнеге беруде маңызы зор. Сонымен қатар қазіргі жаһандану заманында рухани, тарихи, ұлттық құндылықтарымызды сақтап, дәріптей білетін, бәсекеге қабілетті маман дайындау – бүгінгі күннің өзекті мәселесі.

Мемлекеттік тілді оқыту барысында фольклор үлгілерін сабақ үдерісінде пайдалануға байланысты ой-пікір, тәжірибемізбен бөліскенді жөн көрдік. Мысалы, ортадан жоғары деңгейдегі (В2-1) тақырыптардың бірі – «Нағыз өнер туындылары уақыт талғамайды» деп аталады. Әрине, өнердің түрі де, атқаратын қызметі де көп екені түсінікті. Бұл туралы ғалым Ахмет Байтұрсынұлы «Әдебиет танытқыш» кітабында көрнекі өнер түрлерін – сәулет өнері, сымбат өнері, кескін өнері, әуез өнері, сөз өнері деп топтастыра келе «Өнердің ең алды – сөз өнері деп саналады», қандай өнер түрі болса да сөзбен сөйлеп, суреттеп, таныстыруға болатынын айтып, сөз өнерінің ерекшелігін басқа өнерден жоғары бағалайды [2, 238].

Фольклортанушы ғалым С.Қасқабасов та «Өнер – өмір туралы пайымдау екені сөзсіз, тарихи дамудың әр кезеңінде өнер адамның өзін қоршаған табиғатты, шындықты қаншалықты меңгергенін көрсетеді. Өнердің барлық түрін, оның ішінде фольклорды да, өмірді көркем танудың бірі деп түсінеміз» деп ой түйеді [6, 19]. Сондықтан «Нағыз өнер туындылары уақыт талғамайды» деген тақырыпқа байланысты сөз өнері ретінде фольклор туралы ақпаратты мәтін материалы ретінде беруге болады.

Мәселен, лексикалық материал ретінде «Фольклор – халықтың рухани мұрасы» мәтінін мамандықтарымен тікелей байланысты болашақта тіл маманы болатын филология факультетінің студенттеріне ғана емес, басқа да мамандықта оқитын білім алушыларға ақпараттық-танымдық тіл материалы ретінде ұсынуға болады. Мысалы:

Фольклор – халықтың рухани мұрасы

Әрхалықтың өз рухани, мәдени мұрасы болады. Соның ішіндегі ең маңыздысы – сөз өнері. Оның үш саласы бар:

- 1) фольклор
- 2) ауыз әдебиеті
- 3) жазба әдебиеті

«Фольклор» ағылшын тілінен аударғанда «халық даналығы» деген мағынаны береді. Фольклордың ауыз әдебиеті мен жазба әдебиетінен айырмашылықтарын айтар болсақ: фольклордың ең басты белгісі – авторы болмайды.

Екінші белгісі – әр шығарманың бірнеше нұсқасы бар. Ұрпақтан-ұрпаққа ауызша түрде жеткендіктен түрлі өзгерістерге ұшыраған, түрлі енгізулер қосылған, сөйтіп бірнеше нұсқасы жасалған.

Фольклордың үшінші белгісі – оның өте көнелігі, көне діни-нанымдардың сақталуы.

Төртінші белгісі – адамның күнделікті тіршілігімен тығыз байланыстылығы. Мысалы, бесік жыры, беташар, жар-жар, мақал-мәтелдер, жұмбақтар, жаңылтпаштар, ертегілер күнделікті тұрмыста қолданылады.

Бесінші белгісі – фольклор өте кең, сан-салалы өнер, яғни синкреттік өнер. Мұнда сөз өнері, сахна өнері, музыка өнері т.б. бірнеше өнер бас қосады.

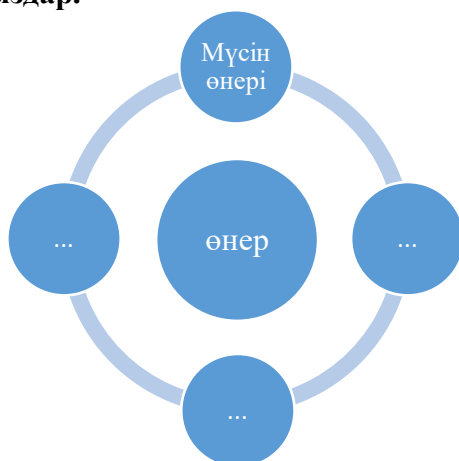
Алтыншы белгісі – фольклорда импровизациялық өнердің белгілері көп сақталған (суырып салма өнеріне айтысты жатқызуға болады).

Ауыз әдебиеті мен фольклордың негізгі ұқсастықтары шығармалар ауызша айтылып, ауызша таралуына байланысты көп нұсқалы болуында. Ал айырмашылықтары ауыз әдебиеті ХҮ ғасырда басталған ақын-жыраулар поэзиясы, шығармалардың авторының бар болуында [6, 19].

Фольклор – адам тіршілігінің өн бойында қолданылып, әр саласында пайдаланылатын дүние. Ол күнделікті тұрмысқа қызмет етеді, қажетті бір істі атқарады. Осындай фольклордың қатарына тұрмыстық қызмет атқаратын ғұрыптық және үйлену салтына әрі жерлеу рәсіміне баланысты жанрлар жатады. Мысалы, сәби дүниеге келгенде жүзеге асырылатын әртүрлі ырым-кәделер мен соларға қоса орындалатын ғұрыптық өлең-жырлар, тілек-баталар, сол тәрізді сәбиді қырқынан шығару мен бесікке салу кезінде атқарылатын ырымдар, тұсаукесер мен сүндет той кезінде орындалатын кәде-жоралғылар, сөздер мен өлеңдер – бұлар міндетті түрде орындалуға тиісті фольклор. Ол ырымдарсыз, тілек-батасыз аталған шаралар жүзеге асырылмайды. Демек, фольклор – тұрмыстың бір бөлігі, тіршіліктің қажетті ісі болып көрінеді. Осы сияқты үйлену салтындағы ырым-кәделер мен жар-жар, сыңсу, беташар секілді жырлар, көңіл айту, жұбату, жерлеу рәсімі бойынша айтылуға тиісті жоқтау – адам өмірінің әр кезеңінде таза тұрмыстық қызмет атқаратын фольклор. Бұларсыз үйлену тойы, жерлеу рәсімі болмайды. Ендеше, фольклор – тұрмыстың өзімен біте қайнап, қосылып кеткен руханият [7, 6-11].

Сабақ барысында мәтінді бастамас бұрын мәтінге дейінгі тапсырмалар ретінде жаңа сөздер, сөз тіркестерімен таныстыруға болады.

Тапсырма үлгісі. «Өнер» сөзіне қатысты диаграмманы толықтырып, сөйлем құрастырыңыздар.

Сондай-ақ айтылым әрекетіне алып келетін ойтүрткі сұрақтар бере отырып, жаңа сабаққа жол ашуға болады.

Тапсырма үлгісі. Тақырыпқа сәйкес сұрақтарға жауап беріңіздер.

1. «Фольклор» дегеніміз не?
2. Фольклордың қандай түрлерін білесіздер?
3. Күнделікті өмірде фольклорды қолданасыз ба?
4. Фольклордың қандай түрін қолданасыз?

Мәтінмен байланысты тапсырмалардың бастысы – *оқылым* десек, берілген мәтінді білім алушыға оқыта отырып, сұрақ-жауап, мәтіннің мазмұны бойынша жоспар құру, мәтінді бөліктерге бөлу, мәтін бөліктеріне тақырып беру, мәтіндегі негізгі ойды анықтау, мәтінді мазмұндау т.б. жұмыстарды жүргізуге болады. Ендеше жастарға танымдық, өнегелік тәрбие беретін мәтіндерді белгілі бір тақырыпты игертудегі жаттығу жұмыстары ретінде кеңінен қолдануға болады.

Тапсырма үлгісі. Мәтіндегі ақпараттарды пайдаланып, диаграмма бойынша әңгімелеңіздер.

Тапсырма үлгісі. Сөйлемдегі көпнүктенің орнын мәтін мазмұнына сәйкес толықтырыңыздар.

1. Фольклор дегеніміз....2. Ауыз әдебиетінің ерекшеліктері... . 3. Сөз өнерінің түрлері 4. Ауыз әдебиеті мен фольклордың негізгі ұқсастықтары... . 5. Фольклор – тұрмыстың бір бөлшегі, себебі

Тапсырма үлгісі. Мәтіндегі асты сызылған сөздердің баламасын жазыңыздар.

Үлгі: маңыздысы – негізгісі

Тапсырма үлгісі. Сөйлемді тақырып бойынша өз ойларыңызбен толықтырыңыздар.

1) Фольклор – ұлт байлығы, өйткені... .

2) Меніңше, әр адам фольклорды білу керек, себебі

3) Менің ойымша,... , сондықтан мақал-мәтелді білген дұрыс.

Фольклор жанрының бірі – мақал-мәтелді кез келген мамандықтағы білім алушыларға сабақ барысында жаттығу тапсырмаларында белсенді пайдалануға болады. Мақал-мәтелдер ой дәлдігімен, тереңдігімен, ықшамдылығымен ерекшеленеді. Онда өмірдің сан алуан құбылыстарына баға беріліп, түйін жасалады, халықтың ғасырлар бойғы тәжірибесі қорытылады. Мақал-мәтел – сөз байлығын, сөздік қорын, сөз шеберлігін дамытатын тілдік құрал. Тіл үйретудің оқылым, тыңдалым, жазылым және тілдесім әрекетіне байланысты әр алуан тапсырма түрлерін ұсынуға болады.

Жазылымға байланысты берілетін тапсырма үлгісі:

1-тапсырма. Төменде берілген мақал-мәтелдің жалғасын табыңыздар.

1. Отансыз адам – ... 2. Кісі елінде сұлтан болғанша, ... 3. Оқусыз білім жоқ,

...

4. Бақыт кілті -

Қажет сөздер: еңбек, білімсіз күнің жоқ, ормансыз бұлбұл, өз елінде ұлтан бол.

2-тапсырма. «Өнер алды – қызыл тіл» мақалына байланысты өз ойыңызды жазыңыздар.

3-тапсырма. Төменде берілген мақалдарды аударып, мағынасын түсіндіріңіздер.

1. Жақсы сөз – жарым ырыс. 2. Басы қатты болса, аяғы тәтті болады. 3. Жел болмаса, шөптің басы қозғалмайды.

1. Добрая слава лучше богатства. 2. Все хорошо, что хорошо кончается. 3. Нет дыма без огня.

4-тапсырма. Өз мамандығыңызға (кәсібіңізге) байланысты мақал-мәтелдерді жазыңыздар, мағынасын түсіндіріңіздер.

Үлгі: 1. Балықшы балықшыны алыстан көреді. 2. Шеберді шеге қағысынан таны.

5-тапсырма. Құрамында сын есім, сан есімі бар мақал-мәтелдерді жазыңыздар, мағынасын түсіндіріңіздер.

Үлгі: Жеті рет өлшеп, бір рет кес.

Оқытуда әр түрлі цифрлық білім беру ресурстарын пайдалана отырып, аудиовизуалды материалдармен, слайдпен, суреттермен сабақ мазмұнын түрлендіруге болады. Сабақ барысында тіл үйренушінің ізденуі мен зерттеу дағдыларын қалыптастыра отырып, қызығушылықтарын арттыру мақсатында қолданылатын технологиялар баршылық. Мұндай тапсырмалар білім алушылардың белсенділігін арттырады.

Тапсырма үлгісі. Төмендегі сілтеме бойынша суреттермен берілген 4-5 мақал-мәтелді тауып жазыңыздар, мағынасын түсіндіріңіздер. <https://www.zharar.com/kz/makal/37872-suret.html> (Сурет арқылы мақал-мәтелдер) [8]

Сонымен қатар мақалдарда бір-біріне қарама-қарсы ұғымдарды салыстыру тәсілі жиі кездесетініне мысал келтіре отырып, салыстыру құрылымдарын анықтауға байланысты тапсырмалар беруге болады.

Тапсырма үлгісі. Мақал-мәтелдерде кездесетін қарама-қарсы ұғымдарды анықтап, 2-3 үлгісін жазыңыздар.

Үлгі: 1. Біреу тойып секіреді, біреуі тоңып секіреді.

Фольклор үлгілерін оқыту барысында цифрлық технологияларды пайдалану сабақ мазмұнын түрлендіре түседі. Жалпы мемлекеттік тілді оқыту барысында Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Тіл саясаты комитеті сайтында ұсынылған пайдалы сілтемелерді қолдану тиімді болар еді. <https://www.gov.kz/memleket/entities/language?lang=kk> (ҚР БжҒМ – Комитеттер – Тіл саясаты комитеті – пайдалы сілтемелер) [10].

Осы пайдалы сілтемедегі Emle.kz, Sozdikqor.kz, Tilmedia.kz, Termincom.kz т.б. цифрлық ресурстарды оқу үдерісінде белсенді пайдалануға болады. Пайдалы сілтемелердің тиімді тұсы – «бір терезе» арқылы тіл үйренуге арналған бірнеше ақпараттық, әдістемелік (аудио, бейнесабақтар), танымдық материалдарға, сөздік түрлеріне әр түрлі әлеуметтік желілерге қосылу мүмкіндігінің қолжетімді болуы.

Ғаламтор желісіндегі Microsoft Teams, Zoom, YouTube, Instagram, т.б. көптеген платформаларды білім беру үдерісінде белсенді қолдануға болады. Мысалы фольклордың кең тараған жанрларының бірі – шешендік өнер, бата туралы жан-жақты ақпарат бере отырып, YouTube желісіндегі тұрмыста жиі қолданылатын бата беру түрлерінен, сонымен қатар тарихымыздағы би-шешендердің шешендік өнер үлгілерінен сілтеме беріп, тапсырма орындатуға болады.

Тапсырма үлгісі. <https://youtu.be/oNkoiSANcck> (Бата беру. Ақ бата) [11] Берілген сілтеме бойынша бата түрімен танысыңыздар.

1. Кестені толтырыңыздар.

Бата қандай тақырыпқа арналған?	Батада қандайжаңа сөз, сөз тіркестері болды?	Бата туралы сіздің пікіріңіз қандай?

2. Бата түрлерімен танысу және бір бата беру үлгісін жатқа айту (дастарханға берілетін, жолға берілетін бата, т.б.)

Сондай-ақ айтылым әрекетіне байланысты жаңылтпаш, жұмбақ, шешендік сөз,

мақал-мәтелдерді сабақ барысында пайдалану ыңғайлы әрі тиімді болса, ал фольклордың көлемді жанрлары – ертегі, батырлар жыры, ғашықтық жырларына байланысты тапсырмаларды БӨЖ-ге (білім алушының өздік жұмысы) ұсынуға болады.

Нәтижелер. «Оқу мен тәрбие – егіз» дегендей мемлекеттік тілді оқыту барысында фольклорлық мұраны қолданудың жас ұрпақ бойында ұлттық болмыс, ұлттық мінезді қалыптастырып, дамытуда үлесі мол. Бұл туралы А. Байтұрсынұлы 1913 жылы шыққан «Қазақ» газетінде былай дейді: «Өзіміздің елімізді сақтау үшін бізге мәдениетке, оқуға ұмтылу керек. Ол үшін, ең алдымен, әдебиет тілін өркендету керек. Өз алдына ел болуға, өзінің әдебиеті бар ел ғана жарай алатындығын біз ұмытпауға тиіспіз» [9, 242] Ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлы айтқандай, білім беруде ұлттық қазынамыз – фольклор үлгілерін пайдалану жас ұрпақты рухани дамытып қана қоймай, сөз байлығын арттырып, тілдік білімін кеңейтіп, ұлттық мінез, ұлттық тәрбиені қалыптастыруға да септігін тигізеді. Қазақ тілін оқытуда фольклор үлгілерін цифрлық ресурстарды пайдалана отырып ұсыну – білім алушыны ұлттық құндылықтарға бағыттауда танымдық та, тәрбиелік те жағынан өте маңызды.

Қорытынды. Қазіргі жаһандану кезеңінде болашақ ұрпағымыз төл мәдениетінен, әдебиетінен, дәстүрінен, тілінен қол үзіп кетпес үшін білім беру барысында рухани мұра, асыл қазынамыз саналатын фольклорлық шығармаларды мәтін негізіне алып, түрлі тапсырмалар арқылы ұсынып отырған абзал. Мұның өзі білім алушылардың еліне, жеріне, тіліне деген сүйіспеншілігін арттыруға, ұлтжандылыққа, рухани дүниесін дамытуға әсерін тигізеді сөзсіз.

Қазіргі кездегі әлемдік жаһандану үдерісі жастардан көп тіл білуді, көп білімді талап ететіні белгілі. Заман талабына сай жан-жақты дамыған, көп тіл білетін мәдениетті, тәрбиелі, бәсекеге қабілетті маман дайындау – бүгінгі күнгі өзекті мәселенің бірі. Сондықтан болашақ ұрпағымыздың бойына ұлттық құндылықтарымызды сіңіру, рухани мұраны қастерлеуге, ана тілін құрметтей білуге тәрбиелеу – басты мақсатымыз.

Қорыта келгенде, заманның ғылыми-техникалық, әлеуметтік, экономикалық даму қарқыны жас ұрпақтың білім, жеке тұлғалық қабілеттерін жан-жақты қалыптастырып, дамытуды талап етеді. Осы талап дейгейінен шығу мақсатында түрлі заманауи технологиялар мен әдіс-тәсілдер арқылы білім берумен қатар ұлттық таным мен болмыс, қазақы дәстүр, тарихымызды дәріптейтін білікті ұрпақ тәрбиелеу – міндетіміз.

Әдебиеттер

1. Алаштың тілдік мұрасы. – Алматы: «PalitraPress», – 2013. – 328 б.
2. Байтұрсынұлы А. Қазақ тіл білімінің мәселелері. – Алматы: «Абзал-АЙ». – 2013. – 640 б.
3. Байтұрсынұлы А. Тіл ғылымы. – Алматы: Ана тілі, 1992. – 448 б.
4. Күзекова З.С. Екінші тіл ретіндегі қазақ тілі оқулығы теориясының лингвистикалық негіздері. – Алматы: ТОО «Издательство LEM», 2005. – 392 б.
5. Қазақ тілін меңгерудің коммуникативтік тілдік құзиреттіліктері. Орта деңгей. Жалпы меңгеру \ Қазақстан Республикасының мемлекеттік стандарты. – Астана: ҚР БҒМ «Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» мемлекеттік қазыналық кәсіпорны, 2014. – 27 б.
6. Қасқабасов С. Қазақ халық прозасы. – Алматы: Ғылым, 1984. – 272 б.
7. Қасқабасов С. Ойөріс (Фольклор туралы) – Астана: «Астана полиграфия», 2009. – 320 б.
8. <https://www.zharar.com/kz/makal/37872-suret.html>(Сурет арқылы мақал-мәтелдер)
9. Мемлекеттік тіл: бүгін мен болашағы. Жинақ. – Астана: «Елорда», 1998. – 248 б.
10. <https://www.gov.kz/memleket/entities/language?lang=kk> (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Тіл саясаты комитеті сайтында ұсынылған пайдалы сілтемелер)
11. <https://youtu.be/oNkoiSANcck> (Бата беру. Ақ бата)
12. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин.яз. высш. пед. учеб. заведений – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 336 с. ISBN 5-7695-2969-5

Р.Р.ТУЯКБАЕВА, А.Т.АШЕНОВА, С.Р.ТОЙБЕКОВА

Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан

ЗНАЧЕНИЕ ФОЛЬКЛОРА В ОБУЧЕНИИ КАЗАХСКОМУ ЯЗЫКУ

Аннотация. Известно, что представление о языке, литературе, культуре какого-либо народа берет свое начало в фольклоре. Фольклор – это богатое литературное наследие народа, искусство слова, быт, жемчужина национальной культуры. В устном народном творчестве много информации, связанной с национальным мировоззрением. В современную эпоху глобализации с помощью фольклора на уроках казахского языка можно не только показать духовное наследие народа, повысить словарный запас, развить мастерство употребления слов, но и расширить кругозор обучающихся, сыграть огромную роль в направлении национального воспитания.

В статье говорится о методике использования казахского фольклора в процессе обучения казахскому языку. Возможность использования упражнений, связанных с фольклором, решения задач речевой деятельности в чтении, аудировании, говорении, письме обсуждается в контексте практического занятия.

В ходе каждого занятия рассказывается о познавательных, воспитательных аспектах, которые фольклор дает обучающимся. Виды работы с пословицами, поговорками, загадками можно использовать, преобразовывая их в соответствии с темами в типовой программе. Это связано с тем, что данные жанры фольклора компактны по объему, просты в произношении и легко воспринимаются изучающими язык. Несмотря на то, что пословицы компактны и просты в построении, они развивают кругозор обучающегося, расширяют его словарный запас, учат выразительной речи.

Загадки, как малые жанры фольклора, в последнее время встречается довольно редко, поэтому в целях популяризации казахского языка на уроке следует давать больше загадок. Загадки тоже развивают мышление человека, расширяют кругозор, повышают словарный запас обучающегося.

Фольклорные жанры, изученные на уроках казахского языка, помогают овладеть темой, раскрыть ее содержание.

Ключевые слова: фольклор, устная литература, пословицы, загадки, словарный запас.

R.R.TUYAKBAYEVA, A.T. ASHENOVA, S.R. TOIBEKOVA

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

THE IMPORTANCE OF FOLKLORE IN TEACHING THE KAZAKH LANGUAGE

Abstract. It is known that the concept of the language, literature, and culture of any people originates from folklore and is reflected there. Folklore is a rich literary heritage of the people, the art of words, everyday life, and the pearl of the national culture. It contains a lot of information and information related to the national worldview. In today's era of globalization, the use of folklore models at the «Kazakh language» lesson can not only increase the vocabulary, richness of language, skills of word use, but also expand the cognitive horizons of students and become of great importance in the direction of national education in the question of how we can absorb and convey this spiritual heritage to young people.

The article will talk about the methodology of using Kazakh folklore in the process of teaching the state language – Kazakh. The possibility of using information related to folklore, exercises in reading, listening, pronunciation, and writing tasks of speech activity is discussed from the point of view of practical training.

During each lesson, students are told about the cognitive and educational aspects of folklore. Types of tasks with proverbs, sayings and riddles of folklore patterns can be used by converting them according to the topics in the standard program. This is due to the fact that these patterns of folklore are compact in size, rhythmic in pronunciation, and are easy to perceive by the language learner. The structure of proverbs and sayings is compact and simple, but the vocabulary, richness of the language, develops the student's horizons, expands the use of words, teaches expressive speech.

Unfortunately, the use of riddles, one of the small genres of folklore, has become rare recently. Therefore, in order to promote the rich national heritage it is necessary to give more riddles in the lesson. Riddles develop the human mind, expand the student's worldview, enrich the language in the process of identifying the implied thought.

At the «Kazakh language» lesson folklore samples obtained in connection with the text help to master the topic, reveal its content.

Keywords: folklor, oral literature, proverbs, riddles, vocabulary.

References

1. Alashtin tildik murasy. – Almaty: «Palitra Press».– 2013. – 328 b.
2. Bajtursynuly A. Qazaq til biliminin maseleleri. – Almaty: «Abzal-AJ». – 2013. – 640 b.
3. Baitursynuly A. Til gylmy. – Almaty: Ana tili, 1992. – 448 b.
4. Kuzekova Z.S. Ekinshi til retindegi kazak tili okulygy teoriyasynyn lingvistikalyk negizderi. – Almaty: TOO «Izdatelstvo LEM», 2005. – 392 b.
5. Qazaq tilin mengerudin kommunikativtik tildik qazirettilikteri. Orta dengei. Zhalpy mengeru \ Qazaqstan respublikasynyn memlekettik standarty. – Astana: QR BGM «Y. Altynsarin atyndagy Ulttyq bilim akademiyasy» memlekettik qazynalyq kasiporny, 2014. – 27 b.
6. Kaskabasov S. Qazaq halyq prozasy. – Almaty: Gylym, 1984. – 272 b.
7. Kaskabasov S. Oioris (Folklor turaly) – Astana: «Astana poligrafiya», 2009. – 320 b.
8. <https://www.zharar.com/kz/makal/37872-suret.html> (Suret arqyly maqal-mätelder)
9. Memleketik til: büginı men bolaşağy. Jinaq. – Astana: «Elorda», 1998. – 248 b.
10. <https://www.gov.kz/memleket/entities/language?lang=kk>(Qazaqstan Respublikasy Bilim jäne gylym ministrlyğı Til saiasaty komiteti saitynda üsynylğan paidaly siltemeler)
11. <https://youtu.be/oNkoiSANcck>(Bata beru. Aq bata)
12. Gälskova N.D., Gez N.İ. Teoria obuchenia inostrannym iazykam. Lingvodidaktika i metodika uceb. posobie dlä. ctud. lingv. un-tov i fak. in.iaz. vyssh. ped. uceb. Zavedeni. – M.: İzdatelski sentr «Akademia», 2006. – 336 s. ISDN 5-7695-2969-5

Авторлар жайлы мәлімет:

Тұяқбаева Рабиға Рахманбердіқызы – филология ғылымдарының кандидаты, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің доцент м.а., Астана, Қазақстан.

Туякбаева Рабиға Рахманбердиевна – кандидат филологических наук, и.о.доцента Евразийского национального университета им. Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан.

Tuyakbaeva Rabiga Rahmanberdievna – candidate of philological sciences, docent L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.

Ашенова Алтынай Темірбайқызы – филология ғылымдарының кандидаты, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің доцент м.а., Астана, Қазақстан.

Ашенова Алтынай Темирбаевна – кандидат филологических наук, и.о. доцента Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан.

Ashenova Altynay Temirbaevna – candidate of philological sciences, docent L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.

Тойбекова Салтанат Райымбекқызы – Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің аға оқытушысы, Астана, Қазақстан.

Тойбекова Салтанат Райымбековна – старший преподаватель Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан.

Toibekova Saltanat Rayimbekkyzy – senior lecturer L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.